

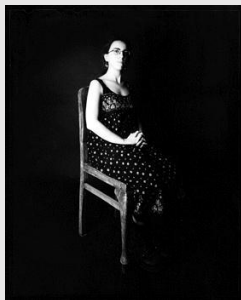
Ένα φυλλάδιο αυτόνομης περιήγησης για νέους 12 – 18 ετών
στην έκθεση
“μνήμες
ματιές στο χρόνο”

με φωτογραφίες από τη συλλογή του Μακεδονικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης

Απάντησε γραπτά σε όσες από τις παρακάτω ερωτήσεις επιθυμείς:

1. Ποιο πιστεύεις ότι ήταν το κυρίαρχο συναίσθημα ή σκέψη που κατείχε τα εικονιζόμενα πρόσωπα κατά τη στιγμή της φωτογράφισης;

2. Ο ιρανικής καταγωγής καλλιτέχνης **Payram**, ο οποίος ζει αυτοεξόριστος στη Γαλλία, έχει δηλώσει: «*Η φωτογραφία μου δίνει τη δυνατότητα να αντιμετωπίσω το ζήτημα της μνήμης, το ζήτημα του παρελθόντος*». Ποια είναι κατά τη γνώμη σου, η σχέση της φωτογραφίας με τη μνήμη και τον χρόνο;

.....
.....

3. Ποιες σκέψεις σου δημιουργούν τα παρακάτω δύο φωτογραφικά έργα του Payram; Σε ποιο σημείο του σώματος της ανθρώπινης μορφής επιλέγει να το τοποθετήσει ένα ξένο αντικείμενο (φωτογραφία, φύλλο δέντρου);

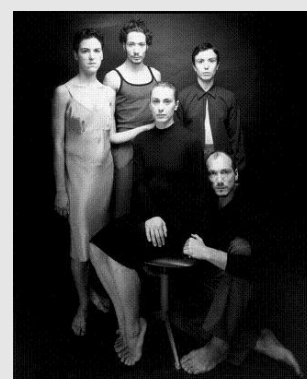

Payram, **Nostalgia**, αργυροτυπία, 1995

Payram, **5th season V**, αργυροτυπία, 1998

4. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης οι παρακάτω φωτογραφίες είχαν ενταχθεί στην ενότητα με τίτλο «ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ». Συμφωνείς με την επιλογή των επιμελητών της έκθεσης ή πιστεύεις ότι θα έπρεπε αυτή την ενότητα να περιέχονται μόνο ατομικές και μονοπρόσωπες φωτογραφίες;

5. Στην ίδια ενότητα ο επισκέπτης μπορούσε να δει και την εξής φωτογραφία που εικονίζει δύο γυναίκες με μεγάλη ηλικιακή διαφορά στην ίδια ακριβώς φωτογραφική πόζα. Τι πιστεύεις ότι συμβαίνει εδώ; Τι ακριβώς μεσολαβεί ανάμεσα στα δύο πρόσωπα;

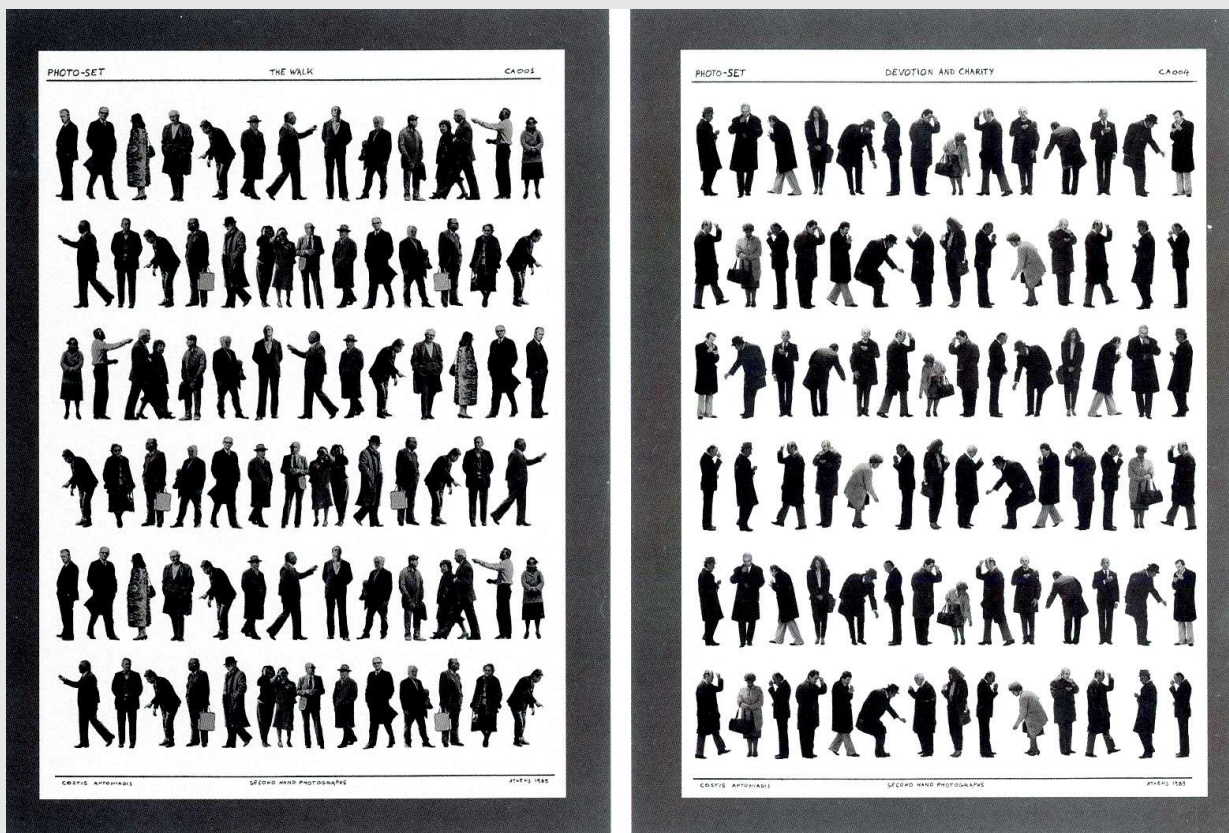

Περικλής Αλκίδης, **Οικογενειακά πορτρέτα I**, 1988-1990

Αφού παρατηρήσεις και τις λεπτομέρειες της φωτογραφίας, προσπάθησε να δώσεις απαντήσεις στα εξής ερωτήματα:

- Τα χρόνια ζωής περνούν από «πάνω μας» ή από μέσα μας;
  - Υπάρχουν στοιχεία μέσα μας τα οποία παραμένουν αναλλοίωτα από την παιδική ως την τρίτη ηλικία;
6. Εάν ένας καλλιτέχνης σου πρότεινε να σε φωτογραφήσει και να χρησιμοποιήσει το πορτρέτο σου ως μέρος μιας σειράς έργων του,
- σε ποιο χώρο ή περιβάλλον θα επέλεγες να φωτογραφηθείς (δωμάτιο, σπίτι, αυλή, σχολική αίθουσα, χώρο διασκέδαση, δρόμο, γήπεδο, ακτή, άλλο);
  - ποια ιδιαίτερη έκφραση, χειρονομία, ή άλλο χαρακτηριστικό θα ήθελες να αποτυπωθεί στο έργο και ποια στοιχεία της προσωπικότητάς σου θα ήθελες να μπορούν να καταλάβουν για σένα όσοι θα αντίκριζαν το πορτρέτο σου;
  - Τι πιστεύεις ότι θα διαφοροποιούσε τη λήψη αυτή από μία selfie;

7. Στη δεύτερη ενότητα της έκθεσης με τίτλο «ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ» παρουσιάστηκαν μεταξύ άλλων τα εξής έργα του Κωστή Αντωνιάδη:

Κωστής Αντωνιάδης, **Ο περίπατος** (αριστερά) & **Η ευλάβεια και η φιλανθρωπία** (δεξιά), εκτυπώσεις λιθογραφικής διαφάνειας σε κανσόν, 1988

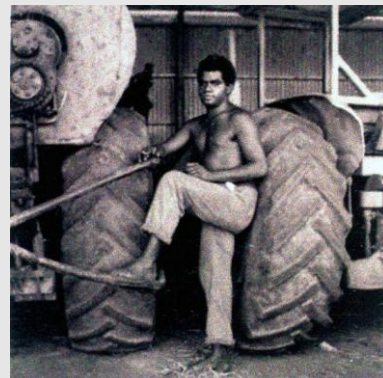
- Γιατί ο καλλιτέχνης επέλεξε να αποδώσει τις μορφές μικρές, επαναλαμβανόμενες και σε ζώνες; Διακρίνουμε τα ιδιαίτερα προσωπικά χαρακτηριστικά των μορφών;
- Γιατί αναπαράγει την πλαστική αισθητική των letaset και των έτοιμων γραφιστικών μοτίβων ή clip-art εικόνων για να σχολιάσει μορφές ανθρώπινης συμπεριφοράς;
- Γιατί ο καλλιτέχνης επιλέγει να ασχοληθεί με τις συγκεκριμένες εκδηλώσεις της ανθρώπινης συμπεριφοράς; Ποιο κατά τη γνώμη σας είναι το σχόλιο που θέλει να κάνει γύρω από αυτές τις μορφές συμπεριφοράς και τον τρόπο που αποτυπώνονται και παγιώνονται στην καθημερινή μας κινησιολογία;

8. Οι δύο επόμενες φωτογραφίες καταγράφουν όψεις της σχολικής εκπαίδευσης σε διαφορετικό τόπο και χρόνο.

- Τι είναι όμοιο και τι διαφορετικό στη σχολική πραγματικότητα των μαθητών από την Κάρπαθο που εικονίζονται στη λήψη του Κωνσταντίνου Μάνου (αριστερά) και τα «Σχολιαρόπαιδα» (school boys) από το Σίδνεϋ, στη φωτογραφία του Arthur Georgeson (δεξιά);
- Πώς είναι ντυμένα τα παιδιά στη μία και την άλλη φωτογραφία και τι πληροφορίες μας δίνει αυτό το στοιχείο;
- Ποια από τις δύο αυτές πραγματικότητες είναι πλησιέστερη στη δική σου;

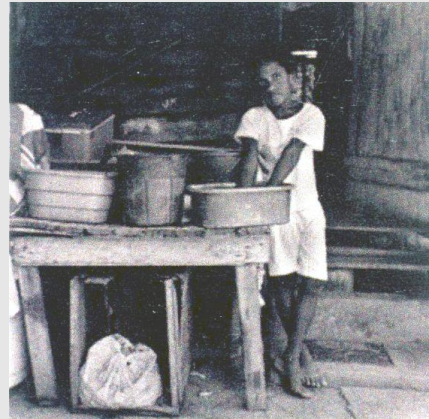

9. Παρατήρησε τις δύο επόμενες φωτογραφίες που απεικονίζουν ανθρώπους είτε σε ώρα εργασίας, είτε σε στιγμές ανάπαυλας από αυτήν. Στη συνέχεια προσπάθησε να απαντήσεις στις ερωτήσεις που βρίσκονται ακριβώς από κάτω.

- Πόσο χώρο καταλαμβάνει στη σύνθεση της φωτογραφίας στα αριστερά η ανθρώπινη μορφή και πόσο το γρανάτζι της μηχανής; Γιατί το φως αναδεικνύει την περίμετρο και τα δόντια του γραναζιού, ενώ ο άνθρωπος βρίσκεται σε μάλλον υποφωτισμένο σημείο;
- Γιατί ο φωτογράφος της λήψης δεξιά επέλεξε να δείξει την ανδρική μορφή να αναπαύεται ανάμεσα σε δύο τροχούς από τρακτέρ; Τι μπορεί να σχολιάζει με την επιλογή αυτή για τη σχέση του ανθρώπου και της μηχανής;
- Πότε μοχθούσε (ή μοχθεί) περισσότερο ο άνθρωπος, στην προβιομηχανική κοινωνία ή σήμερα, στην εποχή της τεχνολογίας και της τεχνητής νοημοσύνης;

10. Παρατήρησε τις δύο επόμενες φωτογραφίες:

- Ξέρεις σε ποιες χώρες του κόσμου είναι πιο έντονο σήμερα το φαινόμενο της παιδικής εργασίας;
- Που βλέπουμε συχνότερα παιδιά να δουλεύουν;
- Στη χώρα μας συναντούμε αυτό το φαινόμενο;
- Τι συναισθήματα μπορεί να έχει ένα παιδί που δουλεύει από μικρή ηλικία;
- Σκέψου ένα από τα πιο σημαντικά και αναφαίρετα δικαιώματα κάθε παιδιού. Τι είναι αυτό που θα πρέπει οπωσδήποτε να του παρέχεται, όπου και να ζει;

11. Οι παρακάτω φωτογραφίες αποτυπώνουν δύο διαφορετικές όψεις του αστικού τοπίου. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης είχαν παρουσιαστεί στην 3^η ενότητα που είχε τίτλο «ΚΟΣΜΙΚΕΣ ΕΠΙ-ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ».

- Σε ποια στοιχεία του αστικού χώρου εστιάζει η κάθε λήψη; Τι επιχειρεί να αναδείξει ή να καταγράψει;
- Πώς αποτυπώνεται σε κάθε φωτογραφία η σχέση με τη φύση, με την ώρα της ημέρας, το φως, αλλά και την ανθρώπινη παρουσία;
- Άρχισε να συγκεντρώνεις τις δικές σου παρατηρήσεις για το περιβάλλον στον τόπο που ζεις και ξεκίνα άμεσα τις δικές σου φωτογραφικές καταγραφές.

12. Οι επόμενες τρεις εικόνες αποτελούν μέρος μιας σειράς φωτογραφιών του Γάλλου φωτογράφου Pierre Devin με τον τίτλο Salo (Θεσσαλονίκη). Βρες τρεις λέξεις που να περιγράφουν την αίσθηση που σου δημιουργούν οι συγκεκριμένες λήψεις για την πόλη και δοκίμασε να δώσεις δικούς σου τίτλους σε αυτές.

Στη συνέχεια, μοιράσου με φίλους/ες σου κάποιες δικές σου λήψεις από έναν τόπο που έχεις επισκεφθεί, αλλά εκείνοι/ες όχι. Ζήτα από τα πρόσωπα αυτά να δώσουν τίτλους στις φωτογραφίες σου.

13. Τι συμβαίνει όταν σε μία λήψη προστεθεί ή αφαιρεθεί ένα καθοριστικό στοιχείο; Παραμένει η ίδια εικόνα ή προκύπτει μια νέα; Πρόσεξε το επόμενο δίπτυχο φωτογραφιών. Τα συρματοπλέγματα που διασχίζουν οριζόντια την αριστερή λήψη και παρεμβάλλονται ανάμεσα στο βλέμμα μας και τη σημύδα (“*Birke*” στα γερμανικά), που εικονίζεται στο κέντρο, απουσιάζουν τελείως στη δεξιά. Μπορείς να συσχετίσεις το στοιχείο αυτό με το “Birkenau” και να συνδέσεις την εικόνα με την ιστορία και τον τόπο;

Robin Dance, Birke/ Birkenau: Poland, 7 December 1991

Τίτλοι φωτογραφικών έργων ανά αριθμό ερώτησης και από αριστερά προς τα δεξιά:

1.

Γιάννης Μαραπάς, *Θάννου*, 1996

Gillbert Bel-Bachir, *Woman in Lagoon*, Kiribati, 1992

Αθηνά Χρόνη, *Ηλικιωμένη κυρία*, 1995

Philippe Delacroix, *Jean Marais, actor*, 1993

Diana Tahijia, *Sister*, 1997

Gilbert Bel-Bachir, *Pee-Wee by the tractor*, Queensland, 1991

3.

Payram, *Nostalgia*, 1995

Payram, *5th season V*, 1998

4.

Diana Tahijia, *Lydia*, 1997

Αθηνά Χρόνη, *Αυτοπορταίτο*, 1995

Γιάννης Μαραπάς, *Θεατρική χορευτική ομάδα*, 1998

5.

Περικλής Αλκίδης, *Οικογενειακά πορτρέτα I*, 1988–1990

7.

Κωστής Αντωνιάδης, *Ο περίπατος*, 1988

Κωστής Αντωνιάδης, *Η ευλάβεια και η φιλανθρωπία*, 1988

8.

Κωνσταντίνος Μάνος, *Όλυμπος-Κάρπαθος*, 1963

Arthur Georgeson, *School boys, Randwick-Sydney*, 1979

9.

Piere Devin, *Salonique*, 1989

Gilbert Bel-Bachir, *Pee-Wee by the tractor*, Queensland, 1991

10.

Arthur Georgeson, *Young girls washing dishes-Indonesia*, 1980

Gillbert Bel-Bachir, *Lockeah Wapan*, Queensland, 1995

11.

Μανώλης Μπαμπούσης, *Καλλιθέα*, 1987

Χρύσα Νικολέρη, *UL (Urban Landscape)*, 2000

12.

Pierre Devin, *Salonique*, 1989

Pierre Devin, *Salonique*, 1989

Pierre Devin, *Salonique*, 1989

13.

Robin Dance, *Birke/Birkenau: Poland*, 1991

Επιμέλεια και Σχεδιασμός Έκθεσης:

Ξανθήπιπη Σκαρπιά - Χόιπελ, Δρ. Αρχιτέκτων, Ο. Καθηγήτρια Α.Π.Θ.
Μαρία Τριανταφυλλίδου, αρχιτέκτων μουσειολόγος

Επιμέλεια Έκθεσης:

Χρύσα Μάλαμα, ιστορικός τέχνης, βιβλιοθηκονόμος Μ.Μ.Σ.Τ.
Γεωργία Κλωνιζάκη, αρχιτέκτων

Επικοινωνία - Δημόσιες Σχέσεις:

Κατερίνα Σύρογλου, ιστορικός τέχνης, επιμελήτρια Μ.Μ.Σ.Τ.
Μαργαρίτα Σαραντοπούλου, ιστορικός τέχνης, επιμελήτρια Μ.Μ.Σ.Τ.

Ανάρτηση Έργων - Τεχνική Υποστήριξη:

Περικλής Γαλανός, τεχνικός εκθέσεων

**Δωρητές των έργων που παρουσιάζονται στην έκθεση ΜΝΗΜΕΣ
είναι οι ίδιοι οι καλλιτέχνες**

Διάρκεια Έκθεσης:

28.08. - 14.10.2007

Ώρες λειτουργίας:

Τρίτη έως Σάββατο: 9:30-14:00 & 18:30-21:00
Κυριακή: 11:00-15:00

Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Εγνατία 154, Θεσσαλονίκη
Τ. 2310 240002, 2310 281212
Τ+Φ 2310 281567

www.mmca.org.gr

Με την υποστήριξη:

HELEXPO
ΔΕΘ

Χορηγοί μουσείου:

BOUTARI

NTAΪΑΝΗ

LLOYD'S

Vergina Hotel

Χορηγός επικοινωνίας:

EPT

Σχεδιασμός εκπαιδευτικού προγράμματος και εκπαιδευτικού φυλλαδίου:

Μαβίνη Χριστίνα, Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος,

Τμήμα Μουσειοπαιδαγωγικών Προγραμμάτων ΜΜΣΤ